

Афзал Шамов (1901-1990)

Югары Ослан районы
Олы Мәмиурта гомуми
белем бирү мәктәбенең
татар теле һәм әдәбияты
укытучысы Васильева Гөлша
Нурулла кызы әзерләде

**Язучы 1901 елның 4 мартында
элекке Казан губернасының Зөя
өязе (хәзерге Татарстанның
Яшел Үзән районы) Татар Танае
авылында хәллә крестьян
гаиләсендә туган. Мәктәп
чорында аны шул чорның
күренекле педагогы Фатих
Сәйфи-Уфалы укыта һәм
кечкенә Афзалда әдәбиятка**

**1922-1925 елларда Афзал Шамов
Казан дәүләт университеты
рабфагында укый. 1926 елда
Беренче Мәскәү университетының
әдәбият һәм сәнгать
факультетына укырга керә,
беррәттән РСФСР Мәгариф
комиссариаты каршындагы Тәрки
халыклар бүлегенең укый-яза
белмәүне бетерү комиссиясе
әгъзасы вазыйфасын башкара.**

Афзал Шамов — татар әдәбиятында, иң беренче чиратта, оригиналь проза әсәрләре: хикәяләр һәм повестьлар авторы буларак танылган язучы.

Аның егерменче еллар татар авылы тормышына багышланган "Рәүфә" (1926), гражданныр сугышы чоры героикасына бәйлә "Днепр буенда" (1927), "Бер мәхәббәт турында" (1933), совет тормышы шартларында гаилә кору һәм башка әхлакый мәсьәләләргә яктырткан "Ана" (1933), "Госпитальдә" (1938), "Туйда" (1938) кебек повесть һәм хикәяләре егерменче-утызынчы еллардагы татар әдәбиятының сәнгатьчә югары дәрәжәдә эшләнгән матур үрнәкләре булып саналалар. Ул язган хикәяләр рус, венгер, казак, чуаш, башкорт һәм башка телләргә тәржемә ителәләр.

Афзал Шамов — әдәби тәржемә
остасы. Мәсәлән, Александр
Пушкинның "Капитанская дочка"
("Капитан кызы", 1936), Николай
Гогольнең "Старосветские помещики"
("Борынгы алпавытлар", 1939),
Николай Островскийның "Как
закалялась сталь" ("Корыч ничек
чыныкты", 1936), Жюль Вернның "Дети
капитана Гранта" ("Капитан Грант
балалары", 1938), Лев Толстойның
"Воскресение" ("Яңадан туу", 1950)
романы белән "Уроки Морозов" (1953)

Бөөк Ватан сугышы чорындагы шәхси батырлыклары һәм әдәби ижәт өлкәсендәге хезмәтләре өчен А. Шамов Кызыл Йолдыз (1944), Хезмәт Кызыл Байрагы (1957), Октябрь Революциясе (1971) орденнары һәм уннан артык медаль белән бүләкләнгән.

Афзалетдин Шамов 1990 елның 19 гыйнварында вафат була.

СҮЗЛЕК ЭШЕ

агарынган- побледневший
хэрэкэтчэн – подвижный
каплады-укрыла
уңайлады - поправила
иңбаш – плечо
сыенды – прильнул
чыланган – намоченные
бэгърем – мой милый

СОРАУЛАР

1. Кем егетнең кулыннан алды?
2. Баш врач нишләде?
3. Ул егеткә нәрсә турында хәбәр итте?
4. Егет яңа хәбәрне ничек кабул итте?
5. Бүлмәгә кем керде?
6. Ана белән бала ничек очраштылар?
7. Егетнең эчке кичерешләрен ничек аңлайсыз?
8. Ана яралыларга нәрсәләр өләште?

A1. Баш врач егетнең кулыннан алды.

1.текстка туры килә; 2.текстка туры килми; 3.текстта әйтелми

A2.Врачның йөзе канәгатьсезләнде.

1.текстка туры килә; 2.текстка туры килми; 3.текстта әйтелми

A3.Егет, врачның күзләренә текәлеп, җавап көтте.

1.текстка туры килә; 2.текстка туры килми; 3.текстта әйтелми

A4. Сестра аның аякларын одеял белән каплады.

1.текстка туры килә; 2.текстка туры килми; 3.текстта әйтелми

A5.Карчыкның аяк киёмнәре яңгырдан шактый чыланган иде.

1.текстка туры килә; 2.текстка туры килми; 3.текстта әйтелми

A6.Ананың күзләре яшь егеткә текәлде.

1.текстка туры килә; 2.текстка туры килми; 3.текстта әйтелми

Дәрес жаваплар.

A1. 1

A2. 2

A3. 1

A4. 2

A5. 3

A6. 1

A7. 2

A8. 3

Билгеләр кую

Дәрес җаваплар саны	Билге
8	5
6-7	4
5-6	3
1-4	2

КАК СКАЖЕТЕ О ТОМ, ЧТО:

- он обрадовался, как маленький ребенок;
- он не хотел показывать друзьям свое внутреннее состояние;
- он, как маленький ребенок, прильнул к матери;
- она обняла сына и заплакала;
- они стали спокойно разговаривать?

ӨЙ ЭШЕ:

- 98нче бит, 9нчы күнегү;
- Текстны сэнгательле укырга;
- Текстның эчтәлеген сөйләргә.

**ДЭРЭС ӨЧЕН
РЭХМЭТ!**

